

Broj: 01-699/2017-4p
Podgorica, 22.12. 2017. godine
MK

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG", br. 42/11 i 32/14) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika ("Sl. list CG", broj 53/14), nakon završenog postupka po sopstvenoj inicijativi

MIŠLJENJE

1. Uvod

Nakon navoda u medijima o uslovima u kojima borave djeca OŠ "Boško Buha" odjeljenje u Kominima, Zaštitnik je pokrenuo postupak po sopstvenoj inicijativi.

Naime, u dnevnim novinama "Dan", izdanje 27.12.2016. godine, na strani IX u članku pod naslovom "*Šehović da pomogne da učionice budu tople*" između ostalog navedeno je: da su roditelji djece – učenika Područnog odjeljenja OŠ "Boško Buha" u Kominima, zabrinuti za zdravlje svoje djece, te da su se obratili Ministarstvu prosvjete; da uslovi boravka, naročito u zimskom periodu nisu dobri, zbog veoma dotrajale stolarije, te se učionice teško mogu zagrijati; da je u učionicama i pored peći na drva/ugalj, hladno; da su pojedini prozori polomljeni, na koji način se gubi toplota; da roditelji ističu da nije humano da djeca borave u školi u ovakvim uslovima; da je ulaz u školski objekat oštećen, te da se učenici mogu povrijediti na stepenicama, a da sa unutrašnjih zidova opada malter zbog dotrajalosti objekta.

2. Postupanje Zaštitnika

Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenja od JU OŠ „Boško Buha“ Pljevlja i Ministarstva prosvjete.

U izjašnjenju direktora Škole od 8.11.2017. godine, između ostalog, navodi se: da su istiniti navodi da je Školau jako lošem stanju; da uslovi boravka nisu zadovoljavajući, da je stolarija dotrajala, ulaz u školu oštećen, unutrašnji zidovi loši; da je grijanje u školi loše, kao i fasada i krivni pokrivač; da su se roditelji učenika Područnog odjeljenja u Kominima, usmeno obratili direktoru Škole; da se potom, direktor Škole obratio Ministarstvu prosvjete zahtjevom od 5.07.2017. godine za odobrenje sredstava za centralno grijanje u Područnom odjeljenju, a u cilju poboljšanja uslova boravka djece; da je ovih dana direktor u komunikaciji sa Ministarstvom prosvjete oko rješavanja ovih problema i mišljenja je da će se problem grijanja i dotrajale stolarije brzo riješiti.

Ministarstvo prosvjete, Zaštitniku je dostavilo izjašnjenje 17.11.2017. godine i u istom se navodi da je Ministarstvo u ovoj budžetskoj godini planiralo i izdvojilo sredstva za adaptaciju objekta Područne ustanove Komini, JU OŠ „Boško Buha“ Pljevlja, te da će u što kraćem periodu biti

pokrenuti postupci javnih nabavki za zamjenu fasadne bravarije, kao i za ugradnju centralnog grijanja u tom objektu.

3. Utvrđene činjenice

Iz dostavljenih izjašnjenja proizilazi:

- da su u JU OŠ „Boško Buha“ Pljevlja – Područno odjeljenje Komini, veoma loši uslovi boravka djece i zaposlenih;
- da je stolarija u Školi dotrajala;
- da je oštećen ulaz u Školu;
- da su unutrašnji zidovi oštećeni i dotrajali;
- da je grijanje u Školi loše;
- da je oštećena fasada i krovni pokrivač Škole;
- da se direktor Škole obratio Ministarstvu prosvjete u junu 2017. godine za odobrenje sredstava za centralno grijanje;
- da je Ministarstvo planiralo i izdvojilo sredstva za adaptaciju objekta Škole.

4. Relevantni propisi

Ustavom Crne Gore („Sl. list CG“ br.1/7) utvrđeno je:

Dijete uživa prava i slobode primjerno njegovom uzrastu i zrelosti. (čl. 74)

Jemči se pravo na školovanje pod jednakim uslovima.

Osnovno školovanje je obavezno i besplatno. (čl. 75/1 i 2)

Konvencijom o pravima djeteta UN-a, garantovano je:

U svim akcijama u vezi s djecom, bez obzira da li ih poduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta biće od prvenstvenog značaja.

Države-potpisnice uzimaju na sebe da osiguraju djetetu zaštitu i brigu koja je potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih pojedinaca zakonski odgovornih za njega, i da bi se ovo postiglo, preduzeće sve zakonske i upravne mjere.

Države-potpisnice će osigurati da se institucije, službe i ustanove odgovorne za brigu o djeci i njihovu zaštitu pridržavaju standarda uspostavljenih od odgovarajućih vlasti, naročito u pogledu sigurnosti, zdravlja, u broju i prikladnosti njihovog osoblja kao i odgovarajućeg nadzora nad njima. (čl. 3)

Države-potpisnice priznaju pravo djeteta na obrazovanje, a da bi se ovo pravo ostvarilo postupno i na osnovi jednakih mogućnosti, one će napose:

(a) Proglasiti osnovno školovanje obaveznim i besplatno dostupnim za svakoga 28/1

Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju ("Sl. listu RCG", 31/05, 49/07, "Sl. listu CG", br 21/09,.. 45/10, ..., 44/13), propisano je:

Obrazovanje i vaspitanje je djelatnost od javnog interesa. (čl. 4)

Crnogorski državljani su jednaki u ostvarivanju prava na obrazovanje, bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, jezik, vjeru, socijalno porijeklo, invaliditet ili drugo lično svojstvo. (čl. 9/1)

Ustanova može sticati sredstva iz budžeta opštine, za:

1) materijalne troškove (održavanje higijene, deratizaciju i dezinfekciju, telefonske i poštanske usluge, internet);

2) investicije u ustanovama čiji je osnivač opština;

3) osiguranje objekata ustanove;

4) obavezni zdravstveni i sanitarni pregled nastavnika i djece, odnosno učenika;

5) prevoz učenika osnovne škole;

(„...“) (Član 136a)

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Sl. list RCG", br. 42/2003, ..."Sl. list CG", br. 88/2009 ... 3/2016), propisano je:

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisom:

(„...“)

14) stvara uslove za razvoj i unaprjeđenje sporta djece, omladine i građana, kao i razvijanje međuopštinske sportske saradnje;

15) stvara uslove za korišćenje poljoprivrednog zemljišta i stara se o njegovoj zaštiti;

16) u skladu sa mogućnostima, učestvuje u obezbjeđivanju uslova i unaprjeđenju djelatnosti: zdravstvene zaštite, **obrazovanja**, socijalne i dječije zaštite, zapošljavanja i drugih oblasti od interesa za lokalno stanovništvo i vrši prava i dužnosti osnivača ustanova koje osniva u ovim djelatnostima, u skladu sa zakonom; (čl. 32)

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG" br. 42/11 i 32/14) propisuje:

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje. (član 41)

Starješina/ka odnosno lice koje rukovodi organom na čiji rad se preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama na izvršenju preporuke. (čl. 42/1)

5. Zaključna ocjena

Iz sprovedenog postupka, Zaštitnik je ustanovio da su uslovi u kojima borave i obrazuju se učenici u JU OŠ "Boško Buha" – Područno odjeljenje u Kominima, nezadovoljavajući i da nijesu bezbjedni po zdravlje djece.

Naime, director Škole u svom izjašnjenju potvrdio navode koji su objavljeni u medijima i koji ističu veoma loše uslove u toj Školi. Takođe je istakao, da se tim povodom, u maju 2017. godine obratio Ministarstvu prosvjete.

Zaštitnik zapaža da je od tada prošlo više od pola godine, a uslovi u školi nijesu poboljšani. Dotrajala fasada, oštećen ulaz, dotrajala stolarija ne mogu biti uslovi koji odgovaraju boravku djece, kao ni zaposlenih u školi. Takođe, grijanje u školi je lose, što za posledicu i može imati narušavanje zdravlja učenika. Ovo naročito imajući u vidu činjenicu da se radi o opštini u sjevernom dijelu Crne Gore. Naime, Područje pljevaljske opštine tokom zimskog perioda ima ekstremno niske temperature vazduha, zbog čega Pljevlja spadaju u red najhladnijih opština u Crnoj Gori.

Evidentno je da je učenici Područnog odjeljenja u Kominima, u školi borave u veoma lošim i neodgovarajućim uslovima za učenje i to u zimskom periodu, što nije u njihovom najboljem interesu i što može dovesti do povrede njihovih prava.

Primjećuje se da je Ministarstvo prosvjete planiralo i izdvojilo sredstva za adaptaciju Školskog objekta u Kominima. Međutim, Zaštitnik smatra da je ove aktivnosti potrebno u što kraćem roku preduzeti.

Stoga, u cilju ostvarivanja najboljeg interesa djeteta, Zaštitnik

PREPORUČUJE

Ministarstvu prosvjete
JU Osnovnoj školi „Boško Buha“ Pljevlja
Opštini Pljevlja:

- bez odlaganja u međusobnoj sektorskoj saradnji, preduzmu potrebne aktivnosti kako bi se, početkom II polugodišta školske 2017/2018 godine, obezbijedili adekvatni uslovi za obrazovanje i vaspitanje djece u Područnom odjeljenju u Kominima (grijanje, povravka ulaza, zamjena polomljenih stakala i dr.).

Ministarstvo, Opština i Škola dužna su da Zaštitniku dostave izvještaj o mjerama i radnjama preduzetim na izvršenju preporuke u roku od 30 dana od dana prijema ovog akta.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA
CRNE GORE
Snežana Mijušković

D-na:

- JU Osnovna škola „Boško Buha“ - Pljevlja
- Ministarstvu prosvjete
- Opštini Pljevlja
- a/a